

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Anlæg og Drift af en Kanal fra Nordsøen til Kattegattet.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 3197 ff.)

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Forslagsstilleren (Clausen): Det kan maatte synes noget underligt for ærede Medlemmer her i Thinget, at jeg, nu da min tidligere Medforslagsstiller, det ærede forhenværende Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds ikke længere har Plads her i Thinget, saa gjentager et Forslag, som i sin Text og sit Indhold nærmest vedrører Forholdene ved Nordsøen, Limfjorden og Kattegat. Derfor det nu var særlige Forhold, dette Forslag berører, og lokale Interesser for de paaagjældende Egne, det angik, vilde jeg selvfølgelig have overladt de vedkommende Egenes Repræsentanter at frembære den Slags Spørgsmaal, som dem, der maatte være bedst kjendte med, hvilken Betydning det vilde have for de vedkommende Egne. Men det er jo ikke saa, i alt Fald staar det ikke saaledes for mig, at dette Spørgsmaal har nærmest lokal Interesse. Det staar for mig som Noget, der har stor almindelig Betydning for det hele Land, og navnlig i Betragtning af de Forsøg, der nu gjøres fra tydt Side for at slippe fri for Søveien omkring Stagen ved at grave en Kanal gennem Holsten fra Elbmundingen til Kiel. Allerede første Gang, jeg hørte om dette Projekt, var jeg klar over, at hvis dette kunde gennemføres, vilde det medføre en ubodelig Stade for hele vor Handel og Skibsfart, og da navnlig for den store Mellemandel, som vi nu i umindelige Tider have ført paa Østersøen; for det er jo aabenbart, at en Del Skibe vilde gaa sønden om Landet i Stedet for at komme forbi Kjøbenhavn, og Kjøbenhavn vil derved tabe den Betydning for Mellemandelen, den har nu. En Del af denne store Handel vil udvikle sig anderledes, men vi kunne ikke taale at undvære Noget. Se vi nemlig paa Forskjellen mellem vor Indførsel og Udførsel, saa viser det sig, at vi Aar efter Aar indføre for ca. 50 Millioner Kr. mere end vi udføre. Naar vi nu se paa et saadant Resultat, saa er man jo tilbøjelig til at spørge sig selv: Men hvorledes kan dog det forklare? Hvorledes vil det kunne blive ved at gaa, uden at Landet snart

maa gaa fallit? Spørgsmaalet faar imidlertid sin Løsning gennem den Indtægt, vi have ved vor Mellemandel paa Østersøen og andre Steder paa Udlandet saabesom gjennem vor Skibsfart, og det er da klart, at vi maa gjøre, hvad vi kunne, for at beholde denne Indtægt. Truer der os en Fare gennem den nye tydske Kanal, saa maa vi arbejde hen til at staffe nye Indtægtskilder for vor Handel og Skibsfart og staffe nye Trafikveje til Stede, som kunne erstatte os det Tab i Indtægter, som det tydske Foretagende truer os med. Jeg tager jo næppe feil i, at den nu projekterede Frihavn, som den høitærede Indenrigsminister har fremsat Forslag til, væsentlig kommer frem ogsaa under Tryk af de truende Forhold, vi ere udsatte for ved den tydske Kanal. Men er dette saaledes, saa er det en Selvfølge, at man bør gjøre Alt, hvad man kan gjøre for at staffe Frihavnen og derved den kjøbenhavnske Handel den størst mulige Betydning ogsaa ad andre Veie, og der er det, jeg mener, at en Havn ved Nordsøen med en Forbindelseskanal gennem Limfjorden ud til Kattegat vil blive et værdifuldt og høist nødvendigt Supplement til Frihavnen, thi derved vilde vi — hvad der jo for en væsentlig Del ogsaa er Hensigten med den tydske Kanal — undgaa den farlige Bei omkring Stagen. Man vil ved denne Kanal kunne optræde som Konkurrent til den tydske Kanal, dels med Hensyn til den billigere Gjennemfart og dels ogsaa med Hensyn til at undgaa den farlige Søvej om Stagen. Nu har man ganske vist indvendt mod dette Forslag, som nu gjentagende er blevet bragt frem: Ja, men det Sted, man vil lægge denne Havn paa, er det farligste paa hele den tydske Kyst, det erammerbugten, og den er bekendt for at være et farligt Sted; ja den har været et farligt Sted, men Farligheden har jo ligget i, at man ikke kunde komme ud fra den igjen, at den ikke har havt sin naturlige Bei videre, saaledes som den store Bugt har nede ved Elben, hvor Helgoland ligger, og som begrændses af Holsten og Nordtyskland. Den Bugt er aabenbart meget farligere at komme ind fra, eller vilde være meget farligere at komme ind i, hvis den ikke havde sin naturlige Bei videre ind ad Elben. Der høs os gjælde altsaa det Samme. Naar vi staffe en naturlig — eller kunstig Bei bliver det jo — til Stede, vil den tidligere Fare vedammerbugten fuldstændig være forvunden. Det foreligger ogsaa for mig Erklæringer, som i sin Tid bleve forelagte det da nedsatte Udvalg, og som jeg er i Stand til at forelægge Udvalget igjen, fra en Masse bekendte Skibs-